

Matmerking

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

**Veiledning om
matinformasjonsforskriftens krav til
NÆRINGSDEKLARASJON**

**Publisert april 2014
Sist endret september 2015**

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Regelverket og anvendelse	3
1.2	Overgangsfaser.....	3
1.3	Veiledningsmateriell	3
2	Spørsmål og svar	4
2.1	Generelt	4
2.1.1	Hvor er kravene om næringsdeklarasjon i matinformasjonsforordningen?.....	4
2.1.2	Når trer kravene til næringsdeklarasjon i kraft?	5
2.1.3	Hvilke matvarer vil bli unntatt fra kravet til næringsdeklarasjon?.....	5
2.1.4	Må matvarer til storhusholdning merkes med næringsdeklarasjon?	6
2.1.5	Kommer noen krav i tillegg til matinformasjonsforordningen?.....	6
2.1.6	Er det krav til lesbarhet og språk?	6
2.2	Innhold	7
2.2.1	Hva er kravene til den obligatoriske næringsdeklarasjonen?	7
2.2.2	Hvilke frivillige opplysninger kan inngå i næringsdeklarasjonen?.....	9
2.2.3	Kan samme opplysninger gjentas flere steder på pakningen?.....	13
2.2.4	Kan alkoholholdige drikkevarer merkes med næringsdeklarasjon?	13
2.2.5	Kan det informeres om næringsinnhold på matvarer som ikke er ferdigpakket?	13
2.2.6	Kan innhold av transfett angis i næringsdeklarasjonen?.....	14
2.3	Beregning.....	14
2.3.1	Hvordan beregnes energiinnholdet i en matvare?	14
2.3.2	Skal næringsdeklarasjonen være for varen slik den omsettes?	14
2.3.2	Hva er grunnlaget for verdiene i næringsdeklarasjonen?.....	16
2.4	Angivelse per 100 g eller per 100 ml	17
2.5	Angivelse per porsjonsenhet eller per forbruksenhet	18
2.6	Presentasjon	19
2.3.3	Ubetydelig mengde	19
2.7	Supplerende uttrykks- og presentasjonsformer	19
3	Informasjon	20
3.1	Kortnavn til regelverk omtalt i veilederen	20
	Vedlegg 1 Overgangsfaser.....	23
	Vedlegg 2 Obligatorisk og frivillig merking i næringsdeklarasjonen.....	24
	Vedlegg 3 Toleranseveiledningsdokument: Forenklet sammendragstabell.....	25

1 Innledning

Forskrift 28. november 2014 nr. 1497 om matinformasjon til forbrukerne (matinformasjonsforskriften¹) trådte i kraft 13. desember 2014. Forskriften gir generelle bestemmelser om merking og næringsdeklarasjon.

Denne veilederen utdyper og tydeliggjør bestemmelser om næringsdeklarasjon og merking.

Næringsdeklarasjonen skal minimum opplyse om hva matvarene inneholder av energi, fett, mettede fettsyrer, karbohydrater, sukkerarter, protein og salt.

Næringsdeklarasjonen gir forbrukerne et bedre grunnlag for å velge. For å gjøre det lett for forbrukerne å sammenligne næringsinnholdet i ulike produkter, skal deklarasjonen alltid settes opp på samme måte, og angis per 100 g eller per 100 ml av matvaren. Dette gjelder også når produsentene frivillig velger å oppgi næringsinnholdet i matvarer som ikke er omfattet av kravet.

1.1 Regelverket og anvendelse

Matinformasjonsforskriften er basert på forordning (EU) nr. 1169/2011 om matinformasjon til forbrukerne (matinformasjonsforordningen). Med matinformasjonsforskriften ble forskrift 21. desember 1993 nr. 1386 om deklarasjon av næringsinnhold (næringsdeklarasjonsforskriften) og forskrift 21. desember 1993 nr. 1385 om merking mv av næringsmidler (merkeforskriften) opphevet fra 13. desember 2014. Merking av matvarer skal etter den datoen gjøres i henhold til krav i matinformasjonsforskriften.

Virksomhetene er først forpliktet til å følge kravene om obligatorisk næringsdeklarasjon for de fleste matvarer fra 13. desember 2016. De som merker sine produkter med næringsdeklarasjon, enten frivillig eller som følge av krav annet regelverk, må følge de nye kravene til oppsettet av næringsdeklarasjon fra 13. desember 2014.

1.2 Overgangsfaser

Matvarer som er markedsført eller merket før henholdsvis 13. desember 2014 eller 13. desember 2016, og som ikke oppfyller bestemmelser i matinformasjonsforskriften, kan likevel selges inntil lagrene er tomme. Se tabell i Vedlegg 1 Overgangsfaser.

1.3 Veiledningsmateriell

Denne veilederen gir svar på en del spørsmål om de nye kravene til næringsdeklarasjon. Målgruppen er først og fremst de som bruker regelverket, som matvarebransjen og tilsynspersonell. For å ha nytte av veilederen, anbefaler vi at du først gjør deg kjent med matinformasjonsforskriften. En veileder kan aldri gi svar på enhver problemstilling som kan oppstå. Det vil hele tiden oppstå nye problemstillinger som krever at regelverket tolkes.

Veilederen er ikke rettslig bindende.

EU-kommisjonen kommer ikke til å utarbeide en egen veileder. Hvert enkelt land står fritt til å lage sitt eget veiledningsmateriell. Teksten i denne veilederen er basert på forordning (EU) nr. 1169/2011 og diskusjoner i arbeidsgruppen under EU-kommisjonen. Vi tar forbehold om at det kan komme endringer i fremtidige utgaver av vår veileder.

¹ <http://lovdata.no/forskrift/2014-11-28-1497>

EU-kommisjonens hjelpedokumenter² er:

- Spørsmål og svar til matinformasjonsforordningen
- Veiledningsdokument om tolerabelt avvik for angitte verdier i næringsdeklarasjonen
- Veiledningsdokument om analysemetoder for å bestemme fiberinnhold gitt i næringsdeklarasjonen

Disse dokumentene er, eller vil bli oversatt til norsk, og finnes på våre nettsider³ sammen med faktaark, spørsmål og svar osv.

I denne veilederen er det vist til artikler og vedlegg i matinformasjonsforordningen.

2 Spørsmål og svar

2.1 Generelt

Kravene om næringsdeklarasjon gjelder for de fleste matvarer som er ferdigpakket fra 13. desember 2016.

Definisjonen av ferdigpakket mat er gitt i artikkel 2 nr. 1 e):

«ferdigpakket næringsmiddel» en salgsenhet som i uendret tilstand er beregnet på salg til sluttforbruker og til storhusholdninger, og som består av et næringsmiddel samt emballasjen det er pakket inn i før det tilbys for salg, enten denne emballasjen dekker varen helt eller delvis, men likevel på en slik måte at innholdet ikke kan endres uten at emballasjen åpnes eller endres; «ferdigpakket næringsmiddel» omfatter ikke næringsmidler som pakkes på salgsstedet på anmodning fra kjøperen eller er ferdigpakket med sikte på umiddelbart salg.

2.1.1 Hvor er kravene om næringsdeklarasjon i matinformasjonsforordningen?

Bestemmelsene om næringsdeklarasjon er gitt i følgende artikler og vedlegg:

Forordning (EU) nr. 1169/2011 – om matinformasjon til forbrukerne	
Artikkel 9 nr. 1 bokstav l), artikkel 30-35 samt vedlegg I og XV	Krav og utforming
Artikkel 16 og 29, samt vedlegg V	Unntak
Artikkel 44	Matvarer som ikke er ferdigpakket
Artikkel 49	Matvarer merket med ernærings- og helsepåstand
Artikkel 50	Matvarer tilsatt vitaminer og mineraler
Artikkel 54 og 55	Overgangstiltak, ikrafttredelse og anvendelsesdato
Vedlegg XIII	Referanseinntak
Vedlegg XIV	Omregningsfaktorer

²

http://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/merking_av_mat/generelle_krav_til_merking_av_mat/har_eu_laget_veiledningsmaterieell_i_forbindelse_med_den_nye_matinformasjonsforordningen.8219

³ http://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/merking_av_mat/generelle_krav_til_merking_av_mat/

2.1.2 Når trer kravene til næringsdeklarasjon i kraft?

Det er ulike datoer for når det må merkes etter de nye kravene til næringsdeklarasjon.

Fra 13. desember 2014:

- Artikkel 54 nr. 2.
Matvarer som merkes frivillig med næringsdeklarasjon, må følge de nye kravene til næringsdeklarasjon fra 13. desember 2014.
- Artikkel 49 og 50.
Artikkel 49 og 50 i matinformasjonsforordningen fører til at også visse bestemmelser i påstandsforordningen og berikningsforordningen er endret. Det er disse forskriftene som gir rettsgrunnlag for kravene om næringsdeklarasjon i disse regelverkene. Det innebærer at matvarer som er tilsatt vitaminer eller mineraler, eller som er merket med ernærings- eller helsepåstander, må følge de nye kravene til næringsdeklarasjon fra 13. desember 2014.

Fra 13. desember 2016:

- Artikkel 55.
Fra denne datoen innføres et generelt krav om næringsdeklarasjon på de aller fleste matvarene, se punkt 2.1.3 for unntak.

Overgangsordninger – sluttsalg:

- Artikkel 54 nr. 1.
Matvarer som er pakket og merket i henhold til de tidligere bestemmelsene om merking av matvarer før disse datoene, kan selges til lageret er tomt.

2.1.3 Hvilke matvarer vil bli unntatt fra kravet til næringsdeklarasjon?

Det er ikke krav om næringsdeklarasjon på følgende matvarer, etter bestemmelsene i matinformasjonsforordningen:

- Kosttilskudd
 - Egne bestemmelser om næringsdeklarasjon er gitt i § 8 i forskrift 20. mai 2004 nr. 755 om kosttilskudd⁴, jf. artikkel 29 nr. 1,
- Naturlig mineralvann og kildevann
 - Egne bestemmelser om merking av sammensetning er gitt i § 11 i forskrift 4. oktober 2004 nr. 1316 om naturlig mineralvann og kildevann⁵, jf. artikkel 29 nr. 1,
- Matvarer hvor forpakningens største flate er under 25 cm², jf. artikkel 16 nr. 3 jf. vedlegg V nr. 18,
- Drikkevarer med over 1,2 volum prosent alkohol, jf. artikkel 16 nr. 4,
- Næringsmidler listet opp i forordningens vedlegg V jf. artikkel 16 nr. 3, som for eksempel uforedlet⁶ frukt, grønnsaker, kjøtt, fisk, og matvarer som egg, krydder, salt og sukker.

⁴ http://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/spesialmat_og_kosttilskudd/kosttilskudd/

⁵ http://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/vann/flaskevann/merking_av_naturlig_mineralvann_og_kildevann_brukt_i_andre_drikker.804

⁶ «Uforedlede produkter»: næringsmidler som ikke har vært foredlet, herunder produkter som har blitt delt, partert, utskåret, oppskåret, utbeinet, hakket, flådd, kvernet, snittet, rensset, renskåret, avskallet, malt, kjølt, fryst, dyppfryst eller tint. Definisjon av uforedlet er gitt i forordning (EU) nr. 852/2004, artikkel 2.

- Næringsmidler som ikke er ferdigpakket, jf. artikkel 12 nr. 5 jf. artikkel 44 nr. 1, som for eksempel:
 - Fisk som selges over disk og pakkes inn i salgøyeblikket,
 - Frukt i løs vekt i frukt- og grøntdisken, og eventuelt legges i pose av forbruker selv,
 - Smurte bagetter som er emballert i plast for umiddelbart salg fra en betjent disk.

2.1.4 Må matvarer til storhusholdning merkes med næringsdeklarasjon?

Artikkel 1 nr. 3

Matinformasjonsforordningen gjelder for alle næringsmidler som er beregnet til sluttforbrukeren. Den gjelder også matvarer som er levert av eller til storhusholdninger. Dette gjelder bare ferdigpakket mat.

For varer som skal tilberedes i storhusholdning holder det at næringsdeklarasjonen er å finne i følgedokumentene, jf. artikkel 8 nr. 7 bokstav b).

2.1.5 Kommer noen krav i tillegg til matinformasjonsforordningen?

Artikkel 1 nr. 4

Bestemmelsene i matinformasjonsforordningen er generelle krav. Det er også viktig å være oppmerksom på tillegg og unntak som følger av annet regelverk, som for eksempel:

- **Vertikale forskrifter generelt**
En rekke matvaregrupper har egne forskrifter. Her kan det være egne krav som kommer i tillegg til de generelle kravene til næringsdeklarasjon. Et eksempel er syltetøy som skal merkes med fruktinnhold og totalt innhold av sukker (som er summen av naturlig og tilsatt sukker).
- **Næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov**
For krav som er gitt i særforrifter som er mer spesifikke enn de generelle forskriftene, er det bestemmelsene i særforriftene som gjelder. Eksempler er barnematforskriften eller forskrifter om medisinske næringsmidler.
Særbestemmelser om næringsdeklarasjon finnes også i forskrift 13. august 2008 nr. 936 om morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger § 6.
- **Forskrift om kosttilskudd**
Egne bestemmelser om deklarasjon av vitaminer og mineraler finnes også i forskrift 20. mai 2014 nr. 755 om kosttilskudd.

2.1.6 Er det krav til lesbarhet og språk?

De generelle merkekravene som for eksempel lesbarhet og språk gjelder også for næringsdeklarasjonen:

2.1.6.1 Lesbarhet

Artikkel 13.

Den obligatoriske merkingen skal være lett synlig og klart lesbar. Obligatoriske opplysninger skal skrives med minimum 1,2 mm høye bokstaver (liten x-bokstav, se vedlegg IV). Hvis den største flaten på forpakningen er mindre enn 80 cm² kan bokstavstørrelsen reduseres til 0,9 mm. Dersom teksten er med bare store bokstaver, er det likevel liten x i den anvendte fonten som setter standarden for størrelsen på tall og bokstaver.

Eksempel - x-høyde:

2.1.6.2 Språk

§ 2 i matinformasjonsforskriften

Den obligatoriske merkingen skal være på et språk som er lett forståelig for forbrukeren i det landet hvor varen omsettes. Kravet om at merkingen skal være på norsk, eller et språk som i stavemåten ligner på norsk er videreført fra tidligere regelverk for merking. Dette kravet er ikke til hinder for at opplysningene gis på flere språk.

2.2 Innhold

Generelle definisjoner er gitt i matinformasjonsforordningens artikkel 2, mens særskilte definisjoner relatert til næringsdeklarasjon er gitt i vedlegg I.

2.2.1 Hva er kravene til den obligatoriske næringsdeklarasjonen?

Artikkel 30 nr. 1, vedlegg I og vedlegg XV.

Den obligatoriske næringsdeklarasjonen skal opplyse om:

- a) energiinnhold og
- b) mengden av fett, mettede fettsyrer, karbohydrater, sukkerarter, protein og salt.

Energiinnholdet skal angis i både kilojoule (kJ) og kilokalorier (kcal), i den rekkefølgen.

→ **Eksempel**

→ energi 178 kJ/42 kcal

Mengdene av fett, mettede fettsyrer, karbohydrater, sukkerarter, protein og salt angis i gram (g).

Innhold av energi, fett, mettede fettsyrer, karbohydrater, sukkerarter, protein og salt, skal angis per 100 g eller 100 ml matvare.

→ **Eksempel**

Næringsinnhold	Pr 100 g
energi	1044kJ/249 kcal
fett	2,8 g
hvorav	
- mettede fettsyrer	0,2 g
karbohydrater	44 g
hvorav	
- sukkerarter	1,3 g
protein	8,8 g
salt	1,3 g

2.2.1.1 Deklarering av salt.

Artikkel 30 nr. 1 og vedlegg I punkt 11

Det er «salt» som skal angis i næringsdeklarasjonen.

Den totale mengden av «salt» skal beregnes ut i fra all natrium som finnes i næringsmiddelet, det vil si både natrium fra råvarer, ingredienser og tilsetningsstoffer (for eksempel natriumkarbonat).

Mengde salt beregnes etter formelen $Salt=Natrium \times 2,5$. Saltmengden angis i g per 100 g eller per 100 ml matvare.

→ **Eksempel – Rå karbonadedeig**

- Rå karbonadedeig har et innhold av natrium på 0,39 g/100 g (Kilde: Matvaretabellen).
- Omregnet til salt: natrium x 2,5 tilsvarer 0,98 g salt.

→ **Eksempel – Kokt skinkepålegg**

Ingredienser: Renskåret svinekjøtt av skinke (83 %), vann, salt, glukose, stabilisator E450, E451, E407, antioksidant E316, konserveringsmiddel E250, E262, E 325.

Mengde natrium i produktet er basert på en resept for varen. Grunnlaget for tallene er produktdata-arkene fra leverandøren av ingrediensene.

Per 100 g kokt skinkepålegg	g Na
svinekjøtt	0,048
salt	0,827
nitritt	0,003
stabilisator	0,113
konserveringsmiddel	0,239
Sum Na	1,230

Omregnet til salt: 1, 230 g natrium x 2,5, som tilsvarer 3,1 g salt i 100 g kokt skinkepålegg

2.2.1.2 Matvarer med naturlig innhold av natrium

Artikkel 30 nr. 1 annet ledd

Matvarer som melk, frukt og grønt, nøtter, kjøtt og fisk, har et naturlig innhold av natrium. For slike matvarer kan produsentene opplyse om at saltinnholdet utelukkende er fra natrium som finnes naturlig i næringsmidlet. Teksten skal da stå i nærheten av næringsdeklarasjonen.

→ Eksempel - Melk

Næringsinnhold	Per 100 g
energi	278kJ/67 kcal
fett	3,9 g
hvorav	
- mettede fettsyrer	2,7 g
karbohydrater	4,6 g
hvorav	
- sukkerarter	4,6 g
protein	3,3 g
salt *	0,1 g

*Saltinnholdet er beregnet fra melkens naturlige innhold av natrium

2.2.2 Hvilke frivillige opplysninger kan inngå i næringsdeklarasjonen?

Artikkel 30 nr. 2

Næringsdeklarasjonen, jf. vedlegg XV, er en lukket liste. Det betyr at stoffer som ikke finnes i vedlegg XV kan angis i nærheten av, men ikke inne i næringsdeklarasjonen.

Artikkel 30 nr. 1 angir hvilke elementer som skal inngå i den obligatoriske næringsdeklarasjonen. Det er frivillig å utvide næringsdeklarasjonen med et eller flere av følgende stoffer, jf. artikkel 30 nr. 2.:

- enumettede fettsyrer,
- flerumettede fettsyrer,
- polyoler,
- stivelse,
- kostfiber,
- vitaminer og mineraler.

Enumettede fettsyrer, flerumettede fettsyrer, polyoler, stivelse og kostfiber skal angis i g per 100 g eller per 100 ml vare.

Ved deklarasjon av vitaminer og mineraler skal innholdet angis både som faktisk mengde i mg eller µg (avhengig av hvilket stoff det er), og prosentdel (%) av referanseinntaket.

Dersom det merkes med **ett eller flere av disse stoffene** skal de flettes inn i næringsdeklarasjonen mellom de obligatoriske stoffene på måten som er angitt i vedlegg XV. Disse næringsstoffene kan settes inn i selve tabellen, men det kan ikke næringsstoffer som omega-3.

→ **Eksempel – Grovt havrebrød**

Næringsinnhold	Per 100 g
energi	1032kJ/246 kcal
fett	4,3 g
hvorav	
- mettede fettsyrer	0,5 g
karbohydrater	37 g
hvorav	
- sukkerarter	0,7 g
kostfiber	6,3 g
protein	12 g
salt	1,1 g

→ **Eksempel – Margarin**

Næringsinnhold	Per 100 g
energi	2968kJ/722 kcal
fett	80 g
hvorav	
- mettede fettsyrer	36 g
- enumettede fettsyrer	19 g
- flerumettede fettsyrer	21 g
karbohydrater	0,3 g
hvorav	
- sukkerarter	0,3 g
protein	0,2 g
salt	2,2 g

2.2.2.1 Når kan vitaminer og mineraler angis i næringsdeklarasjonen?

Artikkel 30 nr. 2 og vedlegg XIII Del A punkt 1

Det er bare de vitaminene og mineralene som er angitt i vedlegg XIII del A punkt 1 som kan deklarerer, forutsatt at det finnes «betydelig mengde» i et næringsmiddel:

- For andre matvarer enn drikkevarer er en betydelig mengde 15 % av referanseverdien (vedlegg XIII).
- For drikkevarer er en betydelig mengde 7,5 % av referanseverdien (vedlegg XIII).

→ **Eksempel – Appelsinjuice – Beregninger**

C-vitamininnhold: 30 mg/100 g.

Referanseinntak, jf. vedlegg XIII: 80 mg

Mengde: $30 \times 100 / 80 = 37,5$ %. C-vitamin-innholdet er betydelig over 7,5 % av referanseverdien og kan angis i næringsdeklarasjonen.

- Se også punktet om matvarer som er tilsatt vitaminer og mineraler 2.2.2.3 samt informasjon om tilsetning av vitaminer, mineraler og andre stoffer⁷.
- Vitaminer og mineraler kan ikke angis i næringsdeklarasjonen dersom innholdet er under det som anses som «betydelig mengde».

⁷ http://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/spesialmat_og_kosttilskudd/tilsetning_av_vitaminer_mineraler_og_andre_stoffer.3291

➔ **Eksempel – Appelsinjuice - Merking**

Næringsinnhold	Per 100 g	Per porsjon (2 dl)
energi	196 kJ/392 kcal	392 kJ/92 kcal
fett	0,2 g	0,4 g
hvorav		
- mettede fettsyrer	<0,1 g	<0,1 g
karbohydrater	10,4 g	20,8 g
hvorav		
- sukkerarter	9,0 g	18,0 g
protein	0,7 g	1,4 g
salt	< 7 mg	< 7 mg
vitamin C*	30 mg (37,5% *)	60 mg (75 % *)

*av referanseverdien

2.2.2.2 Hva med matvarer merket med ernærings- eller helsepåstander?

Artikkel 49

I forbindelse med ernærings- eller helsepåstander på matvarer er det obligatorisk å merke med næringsdeklarasjon. Næringsdeklarasjonen skal inneholde de elementer, som omfattes av den obligatoriske næringsdeklarasjonen, se punkt 2.2.1. Dessuten skal næringsstoffet eller annet stoff, som påstanden omfatter, deklarerer.

Bruken av ernærings- og helsepåstander er regulert i forskrift om ernærings- og helsepåstander om næringsmidler. Artikkel 49 i matinformasjonsforordningen endrer påstandsforordningens artikkel 7, som har bestemmelser om opplysninger om næringsinnhold. For å kunne merke med påstander om vitaminer og mineraler, må vilkåret om «betydelig mengde» i matinformasjonsforordningens artikkel 30 nr. 2 bokstav f) være oppfylt. Da skal vitaminer og mineraler, som påstanden omfatter, angis i næringsdeklarasjonen.

Dersom påstanden gjelder et annet stoff, enn de stoffene som omfattes av reglene for næringsdeklarasjon i artikkel 30 nr. 1 og nr. 2, må produktet også merkes med opplysninger om det aktuelle stoffet. Stoffet skal da angis i samme synsfelt som næringsdeklarasjonen, men ikke i selve næringsdeklarasjonen.

- ➔ **Eksempel – Fiskepålegg - merket med ernæringspåstanden «Kilde til omega- 3»**
 Omega-3-fettsyrer er en underkategori av flerumettede fettsyrer. Innhold av omega-3 skal angis under og ikke i selve næringsdeklarasjonen.

Næringsinnhold	Per 100 g
energi	738 kJ/177 kcal
fett	11,9 g
hvorav	
- mettede fettsyrer	2,3 g
- enumettede fettsyrer	5,0 g
- flerumettede fettsyrer	4,1 g
karbohydrater	6,7 g
hvorav	
- sukkerarter	6,7 g
protein	9,7 g
salt	0,9 g
Omega-3	3,6 g /100 g

2.2.2.3 Hva med matvarer som er tilsatt vitaminer og eller mineraler?

Artikkel 50

Det kan tilsettes vitaminer og mineraler til matvarer. Det samlede innhold etter tilsetning, må være en «betydelig mengde», for at det skal kunne angis i næringsdeklarasjonen.

Tilsetning av vitaminer og mineraler til matvarer er regulert i forskrift om tilsetning av vitaminer, mineraler og visse andre stoffer til næringsmidler. Artikkel 50 i matinformasjonsforordningen endrer artikkel 7 i berikningsforordningen som har bestemmelser om opplysninger om næringsinnhold.

Det er obligatorisk å deklare innholdet av vitaminer og mineraler i en matvare når disse stoffene er tilsatt, forutsatt at det er en «betydelig mengde» jf. matinformasjonsforordningens artikkel 30 nr. 2 bokstav f). Det er den totale mengden av det som er tilsatt og det som finnes naturlig i en matvare som skal oppgis. Opplysningene skal plasseres i næringsdeklarasjonen slik som vist i vedlegg XV.

Det kan i næringsdeklarasjonen suppleres med flere vitaminer og mineraler som finnes i matvaren – forutsatt at det er en «betydelig mengde».

- ➔ **Eksempel – Lettmelk tilsatt vitamin D**

Næringsinnhold	Per 100 g
energi	155 kJ/37 kcal
fett	0,5 g
hvorav	
- mettede fettsyrer	0,3 g
karbohydrater	4,6 g
hvorav	
- sukkerarter	4,6 g
protein	3,4 g
salt	0,1 g
vitamin D	0,4µg 8 %*

*av referanseverdien

2.2.3 Kan samme opplysninger gjentas flere steder på pakningen?

Artikkel 30 nr. 3, jf. artikkel 34 nr. 3

På matvarer som er merket med obligatorisk næringsdeklarasjon, kan visse elementer i den obligatoriske næringsdeklarasjonen gjentas i hovedsynsfeltet på pakningen. Det gjelder opplysninger om:

- energi eller
- energi, fett, mettede fettsyrer, sukkerarter og salt.

→ Eksempel – Lettmelk

Næringsinnhold	Per 100 g	1 glass (2 dl)
energi	155 kJ/37 kcal	310 kJ/74 kcal

eller

Næringsinnhold	Per 100 g
energi	155 kJ/37 kcal
fett	0,5 g
hvorav	
- mettede fettsyrer	0,3 g
sukkerarter	4,6 g
salt	0,1 g

Hovedsynsfelt er definert i artikkel 2 nr. 1 bokstav l):

«hovedsynsfelt» det synsfeltet på en emballasje som det er mest sannsynlig at forbrukeren ser ved første øyekast på kjøpstidspunktet, og som gjør det mulig for forbrukeren straks å identifisere et produkt med hensyn til dets art eller natur og eventuelt dets varemerke. Dersom en emballasje har flere identiske hovedsynsfelter, skal hovedsynsfeltet være det som velges av den driftsansvarlige for næringsmiddelforetaket.

2.2.4 Kan alkoholholdige drikkevarer merkes med næringsdeklarasjon?

Artikkel 30 nr. 4 og artikkel 16 nr. 4

Det er ikke krav om å merke drikkevarer med mer enn 1,2 vol % alkohol med næringsdeklarasjon. Hvis dette likevel gjøres på frivillig basis, kan næringsdeklarasjonen begrenses til bare energiinnholdet, eller det kan settes en fullstendig næringsdeklarasjon som angitt i artikkel 30 nr. 1.

2.2.5 Kan det informeres om næringsinnhold på matvarer som ikke er ferdigpakket?

Artikkel 30 nr. 5 og artikkel 33 nr. 3

Det er ikke krav om å informere om næringsinnhold på ikke ferdigpakkede matvarer. Hvis man likevel ønsker å informere om dette, holder det å deklare

- energiinnholdet alene eller
- energiinnholdet sammen med mengde fett, mettede fettsyrer, sukkerarter og salt.

Informasjonen kan da angis per porsjonsenhet eller forbruksenhet i stedet for per 100 g eller 100 ml.

Matvarer som produsenten selv velger å merke med næringsinnhold, selv om produktet ikke er omfattet av kravene, skal følge kravene for den obligatoriske næringsdeklarasjonen. Det vil si, næringsdeklarasjonen skal angis samlet og i den rekkefølge som er bestemt for næringsdeklarasjonen generelt. Den kan angis i et annet format enn tabell.

Ikke ferdigpakkede matvarer omfatter matvarer som pakkes på salgsstedet på anmodning fra kjøperen eller er ferdigpakket med sikte på umiddelbart salg.

Eksempler:

- uten innpakning: et måltid som serveres på et spisested, boller fra en kurv.
- pakket på anmodning fra forbruker: fisk i fiskedisken, brød og kaker hos bakeren.
- pakket for umiddelbart salg: gryteretter i plasttrau, smørbrød som er pakket inn i plastfolie og lagt i disken for salg samme dag.

2.2.6 Kan innhold av transfett angis i næringsdeklarasjonen?

Artikkel 30 nr. 7

Etter matinformasjonsforordningen er det ikke anledning til å merke med innholdet av transfett. EU-kommisjonen skal i 2015 legge fram en rapport om transfett i matvarer og i kosten i medlemslandene. Basert på denne kan EU-kommisjonen foreslå eventuelle endringer i regelverket.

2.3 Beregning

Artikkel 31 inneholder bestemmelser om hvordan energiinnholdet og innholdet av næringsstoffer skal beregnes.

2.3.1 Hvordan beregnes energiinnholdet i en matvare?

Artikkel 31 nr. 1

For å beregne energiinnholdet i en matvare er det laget omregningsfaktorer for de ulike energigivende næringsstoffene. Disse finner du i vedlegg XIV.

➔ **Eksempel – Beregning av energiinnhold i melk med 0,7 % fett.**
Omregningsfaktorer, jf. vedlegg XIV.

Innhold per 100 g	energi i kJ per 100g	energi i kcal/100 g
0,7 g fett	$0,7 \text{ g} \times 37 \text{ kJ/g} = 25,9$	
4,7 g karbohydrater	$4,7 \text{ g} \times 17 \text{ kJ/g} = 79,9$	
3,3 g protein	$3,3 \text{ g} \times 17 \text{ kJ/g} = 56,1$	
Sum	162 kJ	$162 \text{ kJ} \times 0,239 \text{ kcal/kJ} = 39 \text{ kcal}$

Beregnet energiinnhold i melken per 100 g er 162 kJ/39 kcal.

2.3.2 Skal næringsdeklarasjonen være for varen slik den omsettes?

Artikkel 31 nr. 3

Som hovedregel skal produsentene oppgi næringsdeklarasjon for matvaren slik den blir omsatt. Næringsinnholdet kan isteden deklarerer for spiseferdig produkt, om det er mer hensiktsmessig.

Dette forutsetter at tilberedningsmåten beskrives utførlig. Det må komme tydelig fram at opplysningene i næringsdeklarasjonen gjelder det spiseferdige produktet.

➔ **Eksempel – Posesaus**

Tilberedning: Rør ut posens innhold med 75 g smeltet margarin, 2 dl vann og 0,5 dl lettmeik. Næringsdeklarasjon kan angis per 100 g spiseferdig saus tilberedt med margarin, vann og lettmeik som angitt i tilberedningsmåten.

Næringsinnhold	Per 100 g	Per porsjon (0,5 dl)
energi	849 kJ/205 kcal	424 kJ/103 kcal
fett	19 g	9,6 g
hvorav		
- mettede fettsyrer	5,7 g	2,9 g
karbohydrater	6,7 g	3,3 g
hvorav		
- sukkerarter	2,7 g	1,3 g
protein	1,5 g	0,7 g
salt	0,80 g	0,40 g

Kommentar

For produkter som ligger i lake som normalt spises, eksempelvis hermetisk frukt i juice, skal det samlede produkt næringsdeklarerer. Næringsinnhold for produktet etter avrenning kan angis i tillegg. For andre produkter hvor laken normalt ikke spises, er det mest relevant å angi næringsinnholdet for det avrente produktet, eventuelt supplert med næringsdeklarasjon for hele produktet. Eksempel: Sur agurk i lake eller hermetiske erter i lake.

For produkter i saus skal næringsdeklarasjonen angis for det samlede produktet, f.eks. kjøttkaker i brun saus.

Det finnes i vedlegg IX en definisjon av lake som det kan sees hen til. Det er uansett viktig at det merkes tydelig med hva næringsdeklarasjonen(-e) omfatter, om det er for hele produktet, eller for produktet etter avrenning.

➔ **Eksempel – Tunfisk i olje**

Næringsinnhold	Per 100 g tunfisk i olje	Per 100 g tunfisk
energi	878 kJ/211 kcal	789 kJ/189 kcal
fett	14 g	9,9 g
- hvorav mettede fettsyrer	1,8 g	1,3 g
karbohydrater	0 g	0 g
- hvorav sukkerarter	0 g	0 g
protein	22 g	25 g
salt	0,80 g	1,0 g

Det kan i noen tilfeller være vanskelig å vite om laken blir spist eller ikke. Det gjelder f.eks. ost i olje.

For produkter som er omgitt av et islag (glasert) skal næringsdeklarasjonen bare omfatte matvaren og ikke islaget.

2.3.2 Hva er grunnlaget for verdiene i næringsdeklarasjonen?

Artikkel 31 nr. 4

Opplysningene i næringsdeklarasjonen skal være gjennomsnittsverdier. Med gjennomsnittsverdier mener vi de verdiene som best representerer den mengden næringsstoff som matvaren inneholder. Produsentene må ta hensyn til sesongmessige variasjoner og andre faktorer som kan ha innflytelse på den faktiske verdien.

Gjennomsnittsverdien kan fastsettes på tre ulike måter:

1. analyse av næringsmidlet
2. beregning ut fra kjente eller faktiske gjennomsnittsverdier for de ingrediensene som finnes i produktet
3. beregning ut fra veletablerte og aksepterte data.

Hvis virksomheten ikke har analysedata for produktet kan næringsinnholdet beregnes ut fra oppskriften. Produsentene bør da bruke analysedata/kjente verdier for ingrediensene som grunnlag for beregningene. Hvis ikke slike data er tilgjengelige kan data fra for eksempel Matvaretabellen brukes. Data fra samme matvaretabell bør brukes for alle næringsstoffene som deklarerer. I noen tilfeller kan det være nødvendig å bruke både analyser og beregninger.

Ved næringsdeklarasjon av f.eks. sennep eller kjøttpølse, kan næringsdeklarasjonen beregnes ut i fra tabelldata for de ingredienser som inngår i sennepen eller i kjøttpølsen. Det vil som utgangspunkt ikke være mulig å anvende tabelldata for sennep eller kjøttpølse. Det kan likevel vurderes som, det i visse tilfeller, kan henvises til data for sammensatte produkter, hvis disse inngår som ingrediens i et annet sammensatt produkt. F.eks. anvendelse av sennep i en dressing, hvor sennep inngår i en mindre mengde i dressing.

2.3.2.1 Mer om Matvaretabellen

Matvaretabellen er en kilde som kan brukes for å utarbeide næringsdeklarasjonen. Matvaretabellen gir en samlet oversikt over innhold av energi og næringsstoffer for de vanligste matvarene i Norge. Matvaretabellen 2013 inneholder cirka 1300 matvarer og verdier for 36 næringsstoffer målt i 100 g spiselig vare.

Næringsstoffene i Matvaretabellen kommer fra:

- Kjemiske analyser utført i kvalitetssikrede norske laboratorier
- Lånte verdier hentet fra industrien eller utenlandske matvaretabeller
- Estimerte verdier beregnet ut i fra lignende matvarer og retter

Matvaretabellen brukes for å beregne inntaket av ulike næringsstoffer for enkeltpersoner og grupper av befolkningen i samfunnet. Matvareindustrien bruker også tabellen som grunnlag for næringsdeklarasjoner⁸.

I Matvaretabellen er alle verdiene beregnet for 100 g spiselig vare. Der finner du også flere formler for å beregne næringsinnholdet, og eksempler på utregninger basert på oppskrifter/resepter.

Kostholdsplanleggeren⁹ kan benyttes til enkle beregninger.

⁸ Matvaretabellen: Se www.matvaretabellen.no

⁹ Kostholdsplanleggeren: Se www.kostholdsplanleggeren.no

2.3.2.2 Tolerabelt avvik og avrundingsregler

Næringsinnholdet i matvaren varierer mer eller mindre fra naturens side og påvirkes av fremstillingsprosessen, lagring eller andre faktorer. I praksis er det ikke mulig å sikre at den deklarerte næringsverdien alltid svarer til det innholdet som faktisk er i produktet. Det er gjennomsnittsverdier som skal angis i næringsdeklarasjonen. Et viss avvik over og under den angitte verdien i næringsdeklarasjonen kan aksepteres. Det er utviklet en felles EU-veileder¹⁰ om tolerabelt avvik ved deklarasjon av næringsinnhold. De veiledende toleranser har til formål – ut fra et forholdvis enkelt system – å sette rammer for hvor stor forskjell, som kan aksepteres mellom de deklarerte tall og de tall som konstateres ved offentlig kontroll, for at forbrukerne ikke skal bli villedet. For at næringsdeklarasjonsopplysninger skal være troverdige for forbrukeren, bør det faktiske innhold ikke avvike i for stor grad fra det deklarerte.

EU-veilederen om tolerabelt avvik ved deklarasjon av næringsinnhold er ikke juridisk bindende, men Mattilsynet finner det hensiktsmessig å forholde seg til føringene som gis i veilederen. I denne sammenheng er det viktig å legge merke til at veiledningen gir ulike føringer for ulike typer matvarer. Ett kapittel gjelder matvarer generelt, ett for kosttilskudd med vitaminer og mineraler, samt ett for matvarer med påstander eller matvarer som er beriket med vitaminer/mineraler.

Hvis det i regelverket er fastsatt minimums- eller maksimumsverdier for næringsstoffer, er det viktig å være oppmerksom at det ikke aksepteres et tolerabelt avvik ut over disse minimums- eller maksimumsverdier, med unntak av analyseusikkerheter. Det samme gjelder hvis matvaren merkes med en ernærings- eller helsepåstand, for eksempel Nøkkelhullet.

I EU-veilederen er det et eget kapittel med retningslinjer for avrundning av verdiene i næringsdeklarasjonen. Næringsdeklarasjonsverdiene skal som utgangspunkt ikke angis med en større nøyaktighet enn det som er hensiktsmessig for produktet. Det er derfor retningslinjer for den nøyaktighet, som de forskjellige verdier bør angis med. Ved beregninger anbefales, at det er flere desimaler i mellomregningene, og at avrundingen bare gjøres på sluttverdien.

2.4 Angivelse per 100 g eller per 100 ml

Artikkel 32

Næringsdeklarasjonen skal som hovedregel angis per 100 g eller per 100 ml.

Næringsdeklarasjonen kan i tillegg angis som prosentvis andel av referansemengden for inntak per 100 g eller per 100 ml, som beskrevet i vedlegg XIII del B, Slike opplysninger skal suppleres med bestemt informasjon, jf. standardtekst i artikkel 32 nr. 5 «Referanseinntak for en voksen gjennomsnittsperson (8 400 kJ/2 000 kcal)». Se også artikkel 33. Måleenheter (benevninger) som skal brukes er angitt i vedlegg XV.

¹⁰ EUs veiledningsdokument omtaler tolerabelt avvik og avrundingsregler:
http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritionlabel/index_en.htm

➔ **Eksempel – Kjeks**

Næringsinnhold	Per 100 g	En kjeks (11 g)	En kjeks (11 g) % av referanseinntak*
energi	2010 kJ/480 kcal	221 kJ/53 kcal	3 %
fett	20 g	2,2 g	3 %
hvorav			
- mettede fettsyrer	9,7 g	1,1 g	6 %
karbohydrater	69 g	7,6 g	3 %
hvorav			
- sukkerarter	36 g	4,0 g	4 %
protein	4,5 g	0,5 g	1 %
salt	0,90 g	0,10 g	2 %

* Referanseinntak for en voksen gjennomsnittsperson (8400 kJ/2000 kcal)

Kommentar

Vanligvis merkes flytende produkter med næringsdeklarasjon per 100 ml, mens faste, halvaste og tyktflytende merkes per 100 g.

2.5 Angivelse per porsjonsenhet eller per forbruksenhet

Artikkel 33 og Vedlegg XIII, del B

Næringsdeklarasjonen kan angis per porsjonsenhet av varen eller per forbruksenhet. Vilkår for dette er angitt i artikkel 33 nr. 1. Dette er en frivillig tilleggsmarkering, og kan ikke erstatte den obligatoriske næringsdeklarasjonen (jf. artikkel 30 nr. 1).

Porsjonen eller forbruksenheten må være lett gjenkjennelig for forbrukeren. Størrelsen på porsjonen eller forbruksenheten må være angitt i nærheten av næringsdeklarasjonen. Antall porsjoner eller enheter i pakningen skal også angis. Angivelse per porsjon forutsetter at porsjonsstørrelsen tilsvarer et reelt matinntak. Det er ikke satt offisielle standardiserte porsjonsstørrelser

➔ **Eksempel – Fløteis – 8 is i en pakning**

Nettoinnhold 8 x ca. 125 ml.

Næringsinnhold	Per 100 g	Per enhet
energi	1231 kJ/293 kcal	862 kJ/205 kcal
fett	17 g	12 g
hvorav		
- mettede fettsyrer	12 g	8,3 g
karbohydrater	31 g	22 g
hvorav		
- sukkerarter	25 g	17 g
protein	4,9 g	3,4 g
salt	0,28 g	0,20 g

2.6 Presentasjon

Artikkel 34 og vedlegg XV

Alle opplysningene som inngår i næringsdeklarasjonen skal stå i samme synsfelt, være samlet i et tydelig format og i riktig rekkefølge, jf. vedlegg XV. Bokstavstørrelse skal følge krav som gjelder for obligatorisk merking. Næringsdeklarasjonen skal angis i tabell, med opplysningene under hverandre. Alternativet er at informasjonen står på linje.

Frivillig gjentakelse i hovedsynsfeltet, av energiinnhold eller av energi, fett, mettede fettsyrer, sukkerarter og salt, kan presenteres i et annet format enn som tabell eller på linje. Se også artikkel 30 nr. 3.

2.3.3 Ubetydelig mengde

Hvis energiverdien eller mengde næringsstoffer er ubetydelig, kan det skrives:

- «0» i næringsdeklarasjonen
Hvis du ønsker å beholde det obligatoriske oppsettet som det er, kan man f.eks. skrive inn «0» som verdi hvis produktet ikke inneholder det aktuelle næringsstoffet.

eller

- erstattes av en tekst som f.eks. «inneholder ubetydelige mengder av...» som står i nær tilknytning til næringsdeklarasjonen. Elementene fjernes fra selve oppsettet og erstattes med setningen om ubetydelige mengder.

Hva som ansees som ubetydelige mengder er ikke definert, så det må vurderes skjønnsmessig. Dette medfører at ett eller flere av de obligatoriske elementene ikke kan fjernes uten å erstatte de med setningen nevnt over eller tallet null.

→ Eksempel – Pastiller

Næringsinnhold	Per 100 g
energi	775 kJ/190 kcal
fett	0 g
hvorav	
- mettede fettsyrer	0 g
karbohydrater	51 g
hvorav	
- sukkerarter	48 g
protein	1,0 g
salt	3,0 g

eller

Næringsinnhold	Per 100 g
energi	775 kJ/190 kcal
karbohydrater	51 g
hvorav	
- sukkerarter	48 g
protein	1,0 g
salt	3,0 g

Inneholder ubetydelige mengder av fett og mettede fettsyrer.

2.7 Supplerende uttrykks- og presentasjonsformer

Artikkel 35

Artikkel 35 beskriver når andre uttrykksformer, inkludert grafiske former eller symboler kan brukes. Kravene i artikkel 35 a) til g) gir strenge vilkår som skal være oppfylt. Se også artikkel 30, 32, 33 og 34. EU-kommisjonen skal senest i 2017 legge fram en rapport om bruk av supplerende uttrykks- og presentasjonsformer. Rapporten kan bli fulgt opp med forslag til nye bestemmelser.

3 Informasjon

Ytterligere informasjon kan finnes på:

Mattilsynets nettsider:

Generelle krav til merking av mat og temasiden Merking av mat

http://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/merking_av_mat/generelle_kvav_til_merking_av_mat/

Kommisjonens nettsider:

http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritionlabel/index_en.htm

3.1 Kortnavn til regelverk omtalt i veilederen

I det følgende dokumentet finner du henvisning til mange ulike forskrifter. Her er en liste over disse forskriftene og gitt lenke til Lovdata.

Forskriftene er satt opp i vilkårlig rekkefølge.

Vi gjør oppmerksom på at vi ikke kan garantere at listen er uttømmende for alle de rettsaktene som eventuelt har berøringspunkter med matinformasjonsforordningen.

Kortnavn	Fullt navn og lenke
Matinformasjonsforskriften	Forskrift om matinformasjon til forbrukerne (matinformasjonsforskriften) https://lovdata.no/forskrift/2014-11-28-1497 Forskriften implementerer europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1169/2011 av 25. oktober 2011 om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne
Næringsdeklarasjonsforskriften	Er opphevet i EU og Norge, er innlemmet i forordningen om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne, implementert som matinformasjonsforskriften Forskriften implementerte rådsdirektiv 90/496/EØF av 24. september 1990 om deklarasjon av næringsinnhold i næringsmidler
Merkeforskriften	Er opphevet i EU og Norge, er innlemmet i forordningen om næringsmiddelopplysninger til forbrukerne, implementert som matinformasjonsforskriften Forskriften implementerte rådsdirektiv 2000/13/EF om merking og presentasjon av samt reklame for næringsmidler

Kosttilskuddforskriften	<p>Forskrift om kosttilskudd https://lovdata.no/forskrift/2004-05-20-755</p> <p>Forskriften implementer europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/46/EF av 10. juni 2002 om tilnærming av medlemsstatenes lovgivning om kosttilskudd</p>
Naturlig mineralvannforskriften	<p>Forskrift om naturlig mineralvann og kildevann https://lovdata.no/forskrift/2004-10-04-1316</p> <p>Forskriften implementerer europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/54/EF om naturlig mineralvann og kildevann</p>
Forskrift om vitamintilsetning mv. til næringsmidler	<p>Forskrift om tilsetning av vitaminer, mineraler og visse andre stoffer til næringsmidler https://lovdata.no/forskrift/2010-02-26-247</p> <p>Forskriften implementerer europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1925/2006 av 20. desember 2006 om tilsetning av vitaminer, mineraler og visse andre stoffer i næringsmidler</p>
Påstandsforskriften	<p>Forskrift om ernærings- og helsepåstander om næringsmidler https://lovdata.no/forskrift/2010-02-17-187</p> <p>Forskriften implementerer europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1924/2006 av 20. desember 2006 om ernærings- og helsepåstander om næringsmidler</p>
Særnerforskriften	<p>Forskrift om næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov https://lovdata.no/forskrift/1993-12-21-1382</p> <p>Forskriften implementerer europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/39/EF av 6. mai 2009 om næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov¹¹</p>

¹¹ Oppheves den 16. juli 2016 og erstattes av forskrift om næringsmidler til særskilte grupper <https://lovdata.no/forskrift/2014-01-10-21> som implementerer forordning (EU) nr. 609/2013 om næringsmidler til spedbarn og småbarn, næringsmidler til spesielle medisinske formål og totale kosterstatninger for vektkontroll

Matlovsforskriften	<p>Forskrift om allmenne prinsipper og krav i næringsmiddelregelverket https://lovdata.no/forskrift/2008-12-22-1620</p> <p>Forskriften implementerer europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 178/2002 av 28. januar 2002 om fastsettelse av allmenne prinsipper og krav i næringsmiddelregelverket</p>
Næringsmiddelhygieneforskriften	<p>Forskrift om næringsmiddelhygiene https://lovdata.no/forskrift/2008-12-22-1623</p> <p>Forskriften implementerer europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 852/2004 av 29. april 2004 om næringsmiddelhygiene</p>
Barnematforskriften	<p>Forskrift om bearbeidet kornbasert barnemat til spebarn og småbarn https://lovdata.no/forskrift/2002-10-18-1185</p> <p>Forskriften implementerer direktiv 96/84/EF</p>
Forskrift om medisinske næringsmidler	<p>Forskrift om medisinske næringsmidler til spesielle medisinske formål https://lovdata.no/forskrift/2001-11-08-1279</p> <p>Forskriften implementerer direktiv 1999/21/EF</p>
Forskrift om morsmelkestatninger	<p>Forskrift om morsmelkestatninger og tilskuddsblandinger https://lovdata.no/forskrift/2008-08-13-936</p> <p>Forskriften implementerer direktiv 2006/141/EF</p>

Vedlegg 1 Overgangsfaser

DATO	Merking etter matinformasjonsforskriften generelt	Næringsdeklarasjon etter matinformasjonsforskriften (artikkel 29-35)
13.12.2014	Matinformasjonsforskriften trådte i kraft. Forskrift 21. desember 1993 nr. 1385 om merking mv av næringsmidler (merkeforskriften) ble opphevet, jf. artikkel 53.1.	Matinformasjonsforskriften trådte i kraft. Forskrift 21. desember 1993 nr. 1386 om deklarasjon av næringsinnhold (næringsdeklarasjonsforskriften) ble opphevet, jf. artikkel 53.1.
13.12.2014	SKAL følge kravene, jf artikkel 55	<p>SKAL følge kravene ved obligatoriske merking med næringsdeklarasjon. Det omfatter for eksempel matvarer som er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • merket med ernærings- eller helsepåstander • tilsatt vitaminer og mineraler <p>Jf. hhv. Påstands- og berikningsforordningens artikkel 7.</p> <p>Unntatt fra kravet om næringsdeklarasjon er for eksempel kosttilskudd og naturlig mineralvann jf artikkel 29, næringsmidler listet opp i forordningens vedlegg V, små pakninger jf. artikkel 16.2.</p> <p>SKAL følge kravene ved frivillig næringsdeklarasjon, jf. artikkel 54.2 første ledd.</p>
13.12.2016	SKAL følge kravene, jf artikkel 55	<p>SKAL følge kravene for ferdigpakke­de næringsmidler, jf. artikkel 55 andre ledd.</p> <p>Unntatt fra kravet om næringsdeklarasjon er for eksempel kosttilskudd og naturlig mineralvann jf. artikkel 29, næringsmidler listet opp i forordningens vedlegg V, små pakninger jf. artikkel 16.2.</p>
Overgangsbestemmelser	Matvarer som er merket eller markedsført før datoene i 2014 og 2016, kan selges inntil lagrene er oppbrukt. jf. artikkel 54.	

Vedlegg 2 **Obligatorisk** og **frivillig** merking i næringsdeklarasjonen

Obligatorisk og frivillige opplysninger	Angivelse per 100 g eller per 100 ml	Angivelse per porsjon eller per forbruksenhet	% RI per 100 g eller 100 ml eller per porsjon eller per forbruksenhet
energi	Obligatorisk	Frivillig	Frivillig
fett	Obligatorisk	Frivillig	Frivillig
hvorav			
- mettede fettsyrer	Obligatorisk	Frivillig	Frivillig
- enumettede fettsyrer	Frivillig	Frivillig	Ikke mulig
- flerumettede fettsyrer	Frivillig	Frivillig	Ikke mulig
karbohydrater	Obligatorisk	Frivillig	Frivillig
hvorav			
- sukkerarter	Obligatorisk	Frivillig	Frivillig
- polyoler	Frivillig	Frivillig	Ikke mulig
- stivelse	Frivillig	Frivillig	Ikke mulig
kostfiber	Frivillig	Frivillig	Ikke mulig
protein	Obligatorisk	Frivillig	Frivillig
salt	Obligatorisk	Frivillig	Frivillig
vitaminer og mineraler	Frivillig	Frivillig	Frivillig

OBS: **Frivillig** betyr i denne sammenheng at næringsdeklarasjon av dette elementet er frivillig bare dersom det ikke er krav om næringsdeklarasjon som følge av annet regelverk. For eksempel der produkter er merket med en påstand om innhold eller tilsetning av vitaminer/mineraler.

RI: Referanseinntak, jf vedlegg XIII

Vedlegg 3 Toleranseveiledningsdokument: Forenklet sammendragstabell

DESEMBER 2012

	Toleranser for næringsmidler, herunder MU	Toleranser for kosttilskudd, herunder MU	Toleranser for næringsstoffer iht. forordning 24/2006/EF, forordning 1925/2006/EF i næringsmidler eller kosttilskudd når den deklarete verdien er lik det laveste eller høyeste tillatte nivået som skal være til stede, eller nivåene som er angitt i en påstand		Avrunding
	og for toleranser for næringsstoffer iht. forordning 924/2006/EF, forordning 1925/2006/EF når toleranseområdet rundt den deklarete verdien nedenfor ikke overlapper med det laveste eller høyeste tillatte nivået som skal være til stede		Side 1, inkl. MU; område som gjelder for det laveste eller høyeste tillatte nivået som skal være til stede når dette nivået a) ≠ den deklarete verdien og b) overlapper med toleranseområdet rundt den deklarete verdien fra kolonne 2 og 3	Side 2	
Vitaminer	+50 %** -35 %	+50 %** -20 %	+50 %**	- MU	vitamin A, folsyre: alle andre vitaminer: 3 sig. tall 2 sig. tall
Mineraler	+45 % -35 %	+45 % -20 %	+45 %	- MU	Cl, Ca, P, Mg, I, K: alle andre mineraler: 3 sig. tall 2 sig. tall
Karbohydrater*	< 10 g per 100 g: ±2 g Protein* (fett: ±1,5 g) 10–40 g per 100 g: ±20 % Kostfiber* > 40 g per 100 g: ±8 g		< 10 g per 100 g: +4 g 10–40 g per 100 g: +40 % > 40 g per 100 g: +16 g	- MU	≥ 10 g per 100 g eller ml: < 10 g og > 0,5 g per 100 g eller ml: ingen påvisbare mengder eller ≤ 0,5 g per 100 g eller ml: til nærmeste 1 g til nærmeste 0,1 g «0 g» eller «< 0,5g» kan angis
Sukkearter*			< 10 g per 100 g: -4 g Fett* (fett: -3 g) 10–40 g per 100 g: -40 % > 40 g per 100 g: -16 g	+ MU	(avrunding gjelder også for polyoler*, stivelse*)
Mettede fettsyrer*	< 4 g per 100 g: ±0,8 g ≥ 4 g per 100 g: ±20 %		< 4 g per 100 g: -1,6 g ≥ 4 g per 100 g: -40 %	+ MU	≥ 10 g per 100 g eller ml: < 10 g og > 0,1 g per 100 g eller ml: ingen påvisbare mengder eller: ≤ 0,1 g per 100 g eller ml: til nærmeste 1 g til nærmeste 0,1 g «0 g» eller «< 0,1 g» kan angis
Enumettede fettsyrer*			< 4 g per 100 g: +1,6 g Flerumettede fettsyrer* ≥ 4 g per 100 g: +40 %	- MU	
Natrium	< 0,5 g per 100 g: ±0,15 g ≥ 0,5 g per 100 g: ±20 %		< 0,5 g per 100 g: -0,3 g ≥ 0,5 g per 100 g: -40 %	+ MU	≥ 1 g per 100 g eller ml: < 1 g og > 0,005 g per 100 g eller ml: ingen påvisbare mengder eller: ≤ 0,005 g per 100 g eller ml: til nærmeste 0,1 g til nærmeste 0,01 g «0 g» eller «< 0,01 g» kan angis
Salt	< 1,25g per 100 g: ±0,375 g ≥ 1,25 g per 100 g: ±20 %		< 1,25g per 100 g: -0,75 g ≥ 1,25 g per 100 g: -40 %	+ MU	≥ 1 g per 100 g eller ml: < 1 g og > 0,0125 g per 100 g eller ml: ingen påvisbare mengder eller: ≤ 0,0125 g per 100 g eller ml til nærmeste 0,1 g til nærmeste 0,01 g «0 g» eller «< 0,01 g» kan angis
Energi					til nærmeste 1 kJ/kcal

* Gjelder ikke for undergrupper

** Når det gjelder vitamin C i væsker, kan høyere øvre toleranseverdier godtas

MU: måleusikkerhet

sig.: signifikant